

agenda

Onderwijs Research Dagen 1980
Leiden, 10 en 11 april 1980

Onder auspiciën van de Vereniging voor Onderwijs Research (VOR) worden in 1980 voor de zevende keer de Onderwijs Research Dagen georganiseerd.

In de doelstelling van de ORD staat centraal: het bevorderen van kennis, inzicht en vaardigheden van onderzoekers m.b.t. het uitvoeren van lopend en te verwachten onderzoek door informatie-uitwisseling met andere onderzoekers en met anderen die betrokken zijn bij de onderwijsontwikkelingen waarvoor onderzoek van onderwijs functioneel kan zijn. Op de ORD'80 zal niet alleen min of meer afgerond onderzoek aan de orde gesteld worden, ook de programmering van nieuw onderzoek zal aan bod komen.

Het programma bestaat uit themagebonden paperbehandeling met discussiegroepen over de volgende thema's:

- * Opleiding van onderwijsgeevenden
- * Praktijkgericht onderzoek en innovatie
- * Volwasseneneducatie
- * Vrouwen en onderwijs
- * Tekstbestudering
- * Afstandsonderwijs
- * Onderwijs aan minderheidsgroepen.

Voorts is er presentatie van vrije papers, marktpresentatie van activiteiten rond het onderwijsonderzoek, een voordracht en een aantal VOR-cursussen.

Inlichtingen bij het Secretariaat ORD'80:
LICOR, stationsplein 10, 2312 AK Leiden, tel.
071 - 148333, toestel 6557.

Oproep

Ria Jaarsma treedt op als coördinator voor het thema 'Vrouwen en onderwijs' en heeft dringend behoefte aan inbreng uit de *praktijk* van het onderwijs. Wie activiteiten ontplooit binnen zijn of haar onderwijspraktijk, die gericht zijn op *rol-doorbreking* gelieve zich met spoed met haar in verbinding te stellen.

Ook mensen die bezig zijn met onderzoek op dit terrein wordt vriendelijk gevraagd zich te melden:

Ria Jaarsma
Vreelandseweg 56,
1394 BN Nederhorst den Berg
tel. 02945 - 1591.

EEN EXPERIMENT BETREFFENDE HET NUT VAN GRAMMATICA-ONDERWIJS Een oproep tot medewerking

In *Moer* 1979: 5 beschreef Atty Tordoir de resultaten van een onderzoek naar de stand van zaken van het grammatica-onderwijs. De belangrijkste conclusies naar aanleiding van dat onderzoek waren:

- 1 Grammatica-onderwijs is qua tijdsbesteding een belangrijk onderdeel. Gemiddeld wordt er in de hoogste klassen van het lager onderwijs een uur aan besteed. In de onderbouw van het voortgezet onderwijs (mavo/havo/vwo) ca één uur (van de vier!) per week.
- 2 Men bereikt redelijk veel van de gestelde (zinsontledings- en woordbenoemings-)doelen.
- 3 Hoofdargumenten voor grammatica-onderwijs zijn (bij de onderwijsgeevenden): 1 het is nuttig voor het vreemde-talenonderwijs; 2 het is nuttig ter bevordering van de taalvaardigheid; met name stel-, spel- en leesvaardigheid zouden ervan profiteren.

Uit de titel van het bedoelde artikel ('De grammatica moet haar waarde nog steeds bewijzen') bleek al, dat wij als onderzoekers geenszins over-

tuigd zijn van het nut van het huidige grammatica-onderwijs. Die twijfel wordt o.a. gevoed door de resultaten van een groot aantal buitenlandse onderzoeken, die ook in het artikel werden aangehaald.

Aan het RITP wordt nu een onderzoek voorbereid dat de twee belangrijkste argumenten vóór grammatica-onderwijs op de keper wil beschouwen. Twee vragen zullen worden beantwoord in dat onderzoek, namelijk: 1 Is grammatica-onderwijs nuttig met het oog op het vreemde-talenonderwijs? en 2 Is grammatica-onderwijs nuttig voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid? Alleen over het onderzoek betreffende de tweede vraag willen we het hier hebben. Dat zal zich namelijk afspelen in de hoogste klassen van het lager onderwijs, te beginnen in september 1980 in een flink aantal vijfde klassen; deze worden gevolgd tot maart 1982, dus ongeveer tot het eind van de zesde klas.

Hoe gaat zo'n onderzoek? Kort gezegd komt het hierop neer: 1 Er worden twee groepen van scholen geformeerd. De ene groep bestaat uit scholen, die in de hoogste klassen veel aan grammatica doen, bijv. 2 uur of meer per week. De andere groep bestaat uit scholen, die (bijna) niets aan grammatica-onderwijs doen (15 min. of minder per week). Er moet voor worden gezorgd, dat beide groepen op een aantal andere punten zoveel mogelijk gelijk zijn. Zo moet het 'begin-niveau' (dus schoolvorderingen) bijv. gelijk zijn, maar ook de verdeling over de verschillende milieus, de geografische spreiding, de onderwijs-aanpak, etc. Kortom, er wordt naar gestreefd flinke grote groepen aan het experiment te laten deelnemen, die maar op één punt verschillen: de ene groep doet zeer véél aan grammatica, de andere groep geeft daarvoor in de plaats ander taal-onderwijs.

2 De groepen worden ongeveer anderhalf jaar gevolgd; met name wordt de taalvaardigheidsontwikkeling gevolgd. Dus wordt aan het begin (begin vijfde klas) nagegaan hoe de groepen er qua taalvaardigheid voorstaan, en aan het eind (eind zesde klas) evenzo. Dat betekent dat er in het begin en tegen het eind, maar ook halverwege, flink wat 'gemeten' moet worden. De leerlingen zullen flink wat proefjes op het gebied van de schriftelijke taalvaardigheid moeten afleggen.

3 Aan het eind van het onderzoek verwacht je verschillen. Zo mag je verwachten dat de 'grammatica-scholen' meer groei vertonen op een aantal taalvaardigheidsaspecten dan de andere scholen. Immers: grammatica-onderwijs bevordert de taalvaardigheidsontwikkeling. Je mag ook het tegenovergestelde verwachten, als je van mening bent dat taalonderwijs zónder grammatica net zo goed is als of zelfs beter is dan taalonderwijs mét grammatica, als het erom gaat de taalvaardigheid te verhogen.

Waarom geven wij deze beknopte uitleg? Omdat wij medewerking zoeken van zoveel mogelijk lagere scholen, die bereid zijn zich gedurende de cursusjaren 1980-81 en 1981-82 enige moeite te getroosten in resp. de vijfde en zesde klas. Het experiment vraagt de bereidheid om de leerlingen verschillende proefjes te laten afleggen; ook moet men bereid zijn mee te werken aan een nauwkeurige beschrijving van het taalonderwijs dat men geeft. *Vooraf één bepaalde groep van scholen zoeken wij, namelijk een groep scholen waar men in de hoogste klassen géén of zeer weinig (minder dan 15 min. per week) grammatica-onderwijs geeft*; ook scholen die tot nog toe wel vrij veel aan grammatica deden, maar die bereid zijn om der wille van het experiment dat onderwijs op een (zeer) laag pitje te zetten, zijn zeer welkom. U zult begrijpen waarom wij deze groep zo naarstig zoeken: zonder een grammatica-loze groep scholen is een dergelijk experiment niet uitvoerbaar.

Wilt u mee doen? Hebt u — in principe — belangstelling? Laat ons dat dan weten. Let wel: door u op te geven als belangstellende verbindt u zich tot niets. Wij zullen u in het voorjaar van 1980 nauwkeuriger vertellen wat u te wachten staat. Dan kunt u pas echt beslissen of u mee wilt werken. Als u zich tot de genoemde groep rekent, en het belang van het onderzoek inziet, kunt u zich telefonisch of schriftelijk tot ons wenden. Ook als u zich rekent tot de groep die zeer veel aan grammatica-onderwijs doet (2 uur of meer per week) kunt zich bij ons opgeven.

*Atty Tordoir & Hildo Wesdorp
Research Instituut voor de Toegepaste Psychologie (RITP), Prinsengracht 303, 1016 GX Amsterdam, tel. 020 — 23 32 01*